

Stelselwijziging Jeugd

Factsheet

Afsprakenkader

afstemming gemeenten en
rijksinspecties over de uitvoering
van het landelijk toezicht in het
jeugd domein

1. Uitgangspunten

- a. Deze afspraken hebben betrekking op de samenwerking tussen inspecties en gemeenten inzake het toezicht op de wettelijke kwaliteitseisen die worden gesteld aan de jeugdhulpverleners, en de gecertificeerde instellingen. Het betreft hier de wettelijke en professionele regels en eisen die ingevolge de Jeugdwet gesteld worden aan de organisaties en aan de individuele professionals die al dan niet in gezamenlijk verband of zelfstandig deze zorg en hulp aanbieden en aan de gecertificeerde instellingen die jeugdbescherming en jeugdreclassering aanbieden. In deze afspraken zullen deze organisaties, professionals en instellingen verder worden aangeduid als de aanbieders en instellingen. In de bijlage is aan deze afspraken een aantal praktische werkafspraken toegevoegd.
- b. De afspraken sluiten aan op de eigenstandige verantwoordelijkheden en taken van de Inspectie Jeugdzorg, de Inspectie voor de Gezondheidszorg, de Inspectie Veiligheid en Justitie, het Samenwerkend Toezicht Jeugd (waaronder de genoemde inspecties en de Inspectie van het Onderwijs en de Inspectie Sociale Zaken en Werkgelegenheid), de gemeenten en het Rijk.
- c. Door (of namens) de hierboven genoemde inspecties zal een gezamenlijk loket in stand worden gehouden dat het aanspreekpunt is voor de gemeente. De betrokken inspecties en het loket dat zij opzetten worden verder in dit stuk aangeduid als 'de inspectie'. Met hetzelfde doel spreken gemeenten af wie aanspreekpunt is voor de inspectie. De gemeenten en het aanspreekpunt dat zij afspreken worden verder in dit stuk steeds aangeduid als 'het aanspreekpunt van de gemeenten'. Partijen spreken af dat zij hun onderlinge afstemming in principe via deze weg laten lopen. Direct contact is nodig tussen inspectie en individuele gemeenten bij specifieke situaties zoals wanneer direct optreden of handelen nodig is vanwege (dreigend) gevaar of ernstig bedreiging van de veiligheid van kinderen en gezinnen.
- d. De inspectie verricht onderzoek naar de kwaliteit in algemene zin en houdt toezicht op de naleving van de wet. De inspectie voert deze taak uit door geprogrammeerd toezicht enerzijds (bijvoorbeeld risico gestuurd toezicht op specifieke instellingen of thematisch toezicht) en door niet-geprogrammeerd toezicht anderzijds (naar aanleiding van meldingen van calamiteiten en geweld) (zie artikelen 4.1.8, 9.1 en 9.2. uit de Jeugdwet).
- e. Partijen streven er naar om met elkaar als inspectie en het aanspreekpunt van de gemeenten tot een zo goed mogelijk samenspel van toezicht en handhaving te komen. Hierdoor functioneert de keten van toezicht en handhaving op een samenhangende, transparante en eenduidige wijze en weten de gemeenten welke kwaliteits- en veiligheidseisen zij bij het aangaan en voortzetten van een relatie met zorgaanbieders in acht moeten nemen. Inspectie en het aanspreekpunt van de

gemeenten zullen deze afspraken periodiek herzien en zo nodig aanpassen, afhankelijk van de werking van deze afspraken in de praktijk.

2. Afspraken met betrekking tot het geprogrammeerde toezicht (risicogebaseerd toezicht en thematisch toezicht)

Het geprogrammeerd toezicht kan zowel het onderzoek van de kwaliteit in algemene zin betreffen (zie artikel 9.1 van de Jeugdwet) als het toezicht op de naleving van de wet (zie artikel 9.2 van de Jeugdwet). Uiteraard zijn daarbij ook combinaties van beide artikelen mogelijk. De wet schrijft voor dat de inspectie de betreffende gemeente(n) betreft bij haar onderzoek, zodat de inspectie rekening kan houden met de wensen van de gemeente(n). De inspectie maakt hiervoor een concept-jaarwerkprogramma of een voorstel daartoe. Het concept laat zien welke capaciteit de inspectie ter beschikking heeft voor ad hoc vragen van gemeenten om toezicht door de inspectie uit te laten voeren. Indien nodig brengen de gemeenten hierin een prioritering aan. Het concept-jaarwerkprogramma wordt voorafgaand aan het toezichtjaar voorgelegd aan de gemeenten met het verzoek om daarop te reageren. Indien er in de ogen van de gemeenten zwaarwegende zaken ontbreken, is overleg mogelijk tussen het aanspreekpunt van de gemeenten en de inspectie om te bepalen of en welke aanpassingen in het jaarwerkprogramma worden aangebracht

3. Afspraken met betrekking tot het niet-geprogrammeerde toezicht (calamiteiten- en geweldstoezicht)

De aanbieders en instellingen zijn op grond van de Jeugdwet gehouden om onmiddellijk melding te doen bij de inspectie van iedere calamiteit of geweld bij de verlening van jeugdhulp, uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering. Zij moeten daarbij de gegevens verstrekken die voor het onderzoek van de melding van die calamiteit of geweld nodig zijn. Het onderzoek naar aanleiding van die melding wordt hier aangeduid als calamiteiten- en geweldstoezicht. Net als bij het geprogrammeerd toezicht kan dit toezicht het onderzoek van de kwaliteit in algemene zin betreffen (zie artikel 9.1 van de Jeugdwet) en/of het toezicht op de naleving van de wet (zie artikel 9.2 van de Jeugdwet). De gemeente kan in haar contract met de aanbieder of instellingen laten vastleggen dat deze haar over de aard en de inhoud van de melding aan de inspectie informeert zodat zij op de hoogte is van iedere calamiteit of geweld bij de verlening van jeugdhulp, uitvoering van een kinderbeschermingsmaatregel of jeugdreclassering.

4. Afspraken met betrekking tot handhaving

Indien de inspectie voornemens is tot handhaving over te gaan, stemt zij dit af met de gemeenten die het aangaat, zodat gemeente(n) op de hoogte is/zijn van mogelijke gevolgen voor het jeugdhulpaanbod. Handhavende maatregelen – zoals een inspectiebevel tot sluiting van een zorgaanbieder, zorgenheid of zorglocatie – worden voorafgaand aan het treffen van een dergelijke maatregel kenbaar gemaakt aan de gemeente(n). Zo kan vervangende zorg en hulp worden georganiseerd voor de betrokken cliënten, of kunnen anderszins tijdig maatregelen worden genomen om de zorg en hulp voor cliënten te continueren.

5. Afspraken met betrekking tot verstrekking of gebruik van lokale informatie

In de samenwerking tussen de inspectie en de financierende gemeente (of de regionale of landelijke samenwerkingsverbanden waarin de zorg ingekocht wordt) ontvangt de inspectie – indien gewenst – de lokale informatie die zij nodig acht. Omgekeerd informeert de inspectie (afhankelijk van de vraag of het geprogrammeerd of niet-geprogrammeerd onderzoek is) het aanspreekpunt van de gemeenten en de financierende gemeente(n) (regionaal of landelijk samenwerkingsverband) bij

haar onderzoek. Tot de lokale informatie behoort het periodiek op te stellen plan als bedoeld in artikel 2.2 van de Jeugdwet en de bij de gemeente bekend geworden omstandigheid dat er sprake is van een calamiteit of geweld als bedoeld in artikel 4.1.8 van de Jeugdwet en de beëindiging door de gemeente van de inkoop- of subsidierelatie met een aanbieder of instelling om reden van ontoereikende veiligheid en kwaliteit van de geleverde zorg/hulp.

6. Afspraken over het melden en beoordelen van nieuwe toetreders jeugdhulp

Een nieuwe toetreders is een aanbieder of instelling als bedoeld in de Jeugdwet die niet eerder als zodanig actief is geweest onder verantwoordelijkheid van een gemeente. Indien een gemeente (regionaal of landelijk samenwerkingsverband) een opdracht aan een nieuw toetredende aanbieder of instelling wil verlenen neemt zij hierover voorafgaand aan de contractering contact op met de inspectie. De inspectie maakt een risicoanalyse van de nieuwe toetreders en beoordeelt op basis van de uitkomsten daarvan of een nader onderzoek en beoordeling van de kwaliteit van de nieuwe toetreders nodig is. Zij doet dat binnen een daartoe met de gemeente overeengekomen termijn en deelt haar bevindingen mee aan de gemeente.

Bijlage

In aanvulling op de in de paragrafen 2 en 3 gemaakte afspraken gelden onderstaande toevoegingen in verband met de praktische uitvoering van de werkzaamheden.

2. Afspraken met betrekking tot het geprogrammeerde toezicht (risicogebaseerd toezicht en thematisch toezicht)

Kenbaar maken van eventuele wensen door gemeenten aan de inspectie

- a. De inspectie informeert de gemeenten tijdig over de voorgenomen geprogrammeerde toezichtactiviteiten in het betreffende jaar.
- b. De inspectie maakt daarbij inzichtelijk welk deel van haar capaciteit zij inzet voor geprogrammeerd toezicht. De gemeenten maken aan de hand van deze informatie, via hun aanspreekpunten, hun wensen aan geprogrammeerd toezicht in enig jaar kenbaar aan de inspectie. Omdat de uitvoeringscapaciteit van de inspectie beperkt is, rangschikken de gemeenten indien nodig daarbij ook hun wensen aan toezicht naar prioriteit. De gemeenten geven daarbij zo mogelijk per geprioriteerd thema of onderwerp voor de inspectie aan welke van de afzonderlijke gemeenten of samenwerkingsregio's het toezicht aangaat. De inspectie neemt de wensen van de gemeenten mee in haar afweging om tot een definitief jaarwerkplan voor het toezicht te komen en informeert de gemeenten hierover door het definitieve plan aan haar toe te zenden.

Uitvoering van geprogrammeerd toezicht

- a. De inspectie stelt de financierende gemeente(n) of regio(s) op de hoogte van haar voornemen tot uitvoeren van het geprogrammeerd toezicht. Doel hiervan is de betrokken bestuurlijke verantwoordelijke tijdig op de hoogte te brengen van de aanvang van het uitvoeren van het toezicht. Zo nodig informeert de gemeente op verzoek van de inspectie om welke afzonderlijke gemeenten of samenwerkingsregio's het gaat die hierover moeten worden geïnformeerd. Het kan in het geval van calamiteiten voor komen dat geprogrammeerd toezicht plaats moet maken voor calamiteitentoezicht.

Rapportering van bevindingen

- a. Op basis van de bevindingen uit het onderzoek stelt de inspectie een instellingsrapport en/of een geaggregeerd rapport op over meerdere instellingen. De inspectie stuurt het rapport aan de gemeente en maakt daarbij kenbaar of en hoe zij de verbetermaatregelen gaat volgen. De toezending van instellingsrapporten aan de gemeente blijft achterwege als de inspectie om wettelijke redenen daar toe gehouden is. Om dezelfde reden kan de inhoud van een rapport door de inspectie worden geschoond op grond van de WOB of verdergaand geanonimiseerd mocht de gemeente aandringen op ontvangst van het instellingsrapport in kwestie.

- b. De colleges van de financierende gemeenten ontvangen het inspectierapport van de inspectie in afschrift en zenden dit door aan de gemeenteraad. Mocht het onderzoek naar de kwaliteit in algemene zin in combinatie met het beeld van de resultaten en de outcome van de gemeente (zie artikel 2.2 van de Jeugdwet) daartoe aanleiding geven dan zal de inspectie bij het rapport dat zij aan de gemeente zendt ook een brief voegen. Hierin gaat zij in op de eventuele verbeterpunten die het college in overweging moet nemen, gelet op haar verantwoordelijkheid als bedoeld in artikel 2.6 van de Jeugdwet (de zorg voor een kwalitatief en kwantitatief toereikend aanbod). De inspectie zal daarin het college verzoeken om doorzending van de brief naar de gemeenteraad en verzoeken om een inhoudelijk standpunt van de gemeenteraad op de overweging van het college om verbeterpunten van de inspectie wel of niet over te nemen.
- c. De inspectie, de financierende gemeente(n), regionaal, bovenregionaal of landelijk samenwerkingsverband en het aanspreekpunt van de gemeenten kunnen besluiten om naar aanleiding van het inspectierapport een persbericht uit te brengen. Indien men hiervoor kiest stemmen de inspectie en de gemeente(n) de inhoud van het/de persbericht(en) en de planning van het verschijnen daarvan met elkaar af. De gemeente krijgt tijd om een beleidsstandpunt in te nemen.
- d. De inspectie publiceert met inachtneming van de wetgeving inzake privacy het inspectierapport op haar website.

3. Afspraken met betrekking tot niet-geprogrammeerd toezicht (calamiteiten- en geweldstoezicht)

Uitvoering van niet geprogrammeerd toezicht

- a. De inspectie brengt de gemeente(n) of regio(s) die voor de kinderen in kwestie de zorg heeft/hebben ingekocht op de hoogte van haar voornemen tot uitvoeren van een onderzoek, wanneer de melding van de calamiteit niet afkomstig is van een door de gemeenten gecontracteerde aanbieder of instelling of wanneer de melding niet van de gemeente zelf afkomstig is. Doel hiervan is dat de betrokken bestuurlijke verantwoordelijke tijdig op de hoogte is van de aanvang van het uitvoeren van het onderzoek naar aanleiding van een melding van een calamiteit of geweld.

Rapportering van bevindingen

- a. Op basis van de bevindingen uit het onderzoek stelt de inspectie een inspectierapport op (waarvan de conceptversie voor hoor- en wederhoor is voorgelegd is aan de instelling).
- b. De inspectie stuurt het inspectierapport zo spoedig mogelijk aan de financierende gemeente(n).
- c. De toezending van instellingsrapporten aan de gemeente blijft achterwege als de inspectie om wettelijke reden daar toe gehouden is. Om dezelfde reden kan de inhoud van een rapport door de inspectie worden geschoond op grond van de WOB of verdergaand geanonimiseerd mocht de gemeente aandringen op ontvangst van het instellingsrapport in kwestie.
- d. De inspectie, de financierende gemeenten, regionaal, bovenregionaal of landelijk samenwerkingsverband en het aanspreekpunt van de gemeenten kunnen besluiten om naar aanleiding van het inspectierapport een persbericht uit te brengen. Indien men hiervoor kiest stemmen de inspectie en de gemeente de inhoud van het/de persbericht(en) en de planning van het verschijnen daarvan met elkaar af.

Dit is een uitgave van het

Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

www.voordejeugd.nl

Mei 2014